

pa od škofijstva potrjeni; 100 iztisov se dobi za 1 fl., več 100 skupaj po 80 kr. 1000 za 5 fl. s poštino vred v J. M. Pajkovi tiskarni v Mariboru.

Sv. Oče Pij IX. so se pred 25 leti t. j. 12. aprila 1850 srečno vrnoli v Rim, iz katerega so bili pregnani. Na ravno ta dan Njih je letos razveselila množica Katoličanov iz vseh narodov. Knez Hugo Windischgrätz bil je njej vodja. Oddal je sv. Očetu pismo, v katerem vsi ugovarjajo zoper drzno motenje papeževe volitve; ob enem pa Boga prosijo, naj nam Pija IX. še pusti, dokler se časi ne pomirijo. Navdušenost bila je velika. Iz Štajerskega bili so navzoči graški škof s 8 duhovniki med njimi č. g. Gomilšak. Iz naše škofije so se pridružili grof Ferd. Brandis in č. g. Šrol, Vraz in Voh.

Prusi so zdaj sv. Cerkvi vzeli še tisto, kar so njej liberalci poprej v postavo zapisati dali: namreč: da sme svoje verske in cerkvene zadeve sama opravljati. To se je zdaj izbralo ter določilo: da vse to se vrši po vladnih pruskih liberalnih in frajmavverskih tedaj Kristusu protivnih postavah. Glejte! kako na sveto mesto sili — gnjusoba razdrtja!

Knezoškof Förster je te dni obhajal 50letnico svojega duhovenstva. Bismark mu je poslal pismo, v katerem zahteva, naj se sam odpove škofovanju. No, turški pregrešni ministri se morajo na sultanov ukaz sami obesiti, japonski pa trebuh razparati, na Pruskem pa bi naj sv. Cerkva sama sebe uničila! Tako hoče Prusi!

Sv. olje blagoslovil je veliki četrtek mesto zaprtega nadškofa Ledohovskega njegov škofijski pomočnik. Zato ga hočejo Prusi zapreti. — Mlad mešnik na Badenskem je zaradi bolehnosti v gradu nekega grofa začasno stanoval in v njegovi kapeli mešoval. Zato je bil kaznovan s 1000 fl. plače ali z 10 mesenci ječe.

Luteranov je v njihovi občini Maribor-Ptujski 164 in sicer v Mariboru 118, v okolici 46, v Ptujju 14, v Konjicah 10, v Račah 7, pri sv. Lovrencu v puščavi 2, v Ločah 3, v Sp. Pobržah 2, potem pri sv. Janži na dravskem polji, v Buhentajnu, na Muti, v Ljutomeru, v Središču in v Mesineu povsod 1. Dohodkov je bilo 3961 fl. Pruski Gustav-Adolf-Verein je dal 1137 fl.; avstrijska vlada 200 fl. — Pastor ima 600 fl. plače. Cerkva v Mariboru se ceni na 11.601 fl.

V Selnici nad Mariborom se je pred 80. leti rodil jezuit in misijonar v Severni Ameriki č. o. Weninger. Konec mesenca marea je imel nesrečo na železnici. Vlak se je zvrnil v 60' globoko jamo. Vagonov se hipoma ogenj loti. Med tem

plane orjašk zamorec po nakupičenih vagonih, vlomi dveri, izvleče in reši slavnega misijonarja. O. Weninger ni bil čisto nič poškodovan!

Gospodarske stvari.

Priprava novih poljedelskih mašin je tudi manjšim posestnikom mogoča!

Iz ljutomerske okolice in pa iz savinske doline smo lani poizvedeli, da so si tamošnji kmetovalci neke vasi kupili: mlatilnico. To je bilo modro postopanje! Noben misleč človek ne more reči, da so raznovrstne mašine, kojih sedaj vedno več izmislijo, izumijo in naredijo, za nič in zastonj. Marsikateri gospodar je morebiti še neveren z glavo kimal, kedar je na razstavah, n. p. v Mariboru, v Ptujju, v Gradcu ali celo na Dunaju gledal umetne sejalnice, mlatilnice, senokosilnice, to je: mašine za sejanje, mlačenje in košenje, potem lepe pluge, nove brane in valjuke, vitla (binte), motike, sesaljke ali pumpe (ventilje) za gnojnico, novošegne stiskalnice (preše). Vendar brž, ko je videl ove mašine urno in natančno delovati, mu je vsa nevera zginila. Sprevidel je, da hohenheimski plug bolje brazdo reže, kakor njegov stari lesen štrel, in da umetna mlatilnica več opravi, kakor njegovi težavni cepci. Ali kaj pomaga vse to videti in vedeti, če pa denarjev ni, da bi se takih mašin zamoglo nakupiti? Se vè, da potem vse nič ne pomaga! Ali kar je posameznemu nemogoče, to doženejo združene moči. V pojasnenje podamo vzgled nemških kmetovalcev!

V neki srenji na Nemškem je se pogovorilo in zedinilo 40 manjših posestnikov, sosedov, v posebno družbo za nakupovanje novejših poljedelskih mašin. Vsak je vložil 10 gld. Tako so nabrali 400 goldin. V prvem letu so nakupili 3 hohenheimske pluge, 2 pregibni brani z železnimi zobovi, 1 plug za osipavanje, 1 razrušnik (ekstirpator), 1 sejalnico, s katero se široko seja, 1 brazdar, mnogo železnih in jeklenih lemežev. Potem so določili, kako, v kateri vrsti se zamore vsak družbenik nakupljenega orodja posluževati, da ne bode krega in preprirov. Kedar njih sami niso potrebovali, tedaj so tudi radi na posodo dajali; za porabljenje pa so računili od pluga 15 kr., od brane 10 kr., itd. na dan.

No, in kaj so ti kmetovalci s tem opravili? Jako veliko! Že samo v prvem letu je se 50 oralov zemlje preoralo in povlačilo boljše, kakor poprej. Više 180 oralov trdega zemljišča so z razrušnikom razlamali in izrahljali ter nja rodovitnost pomnožili. Za posojilo so nabrali toliko, da so zamogli za vložene denarje izplačati 4% obresti.

Glejte! koliko zamore ljuba edinost! Kmetovalci bi si v mnogih rečeh zamogli pomagati, ako bi se združenja bolj poprijemali! Nekateri srenje imajo še lastnega premoženja. Ali bi se

ne dalo vsaj nekaj porabiti na razložen način? Vsaj bi srenjam bilo na korist!

Gnoj iz rastlin (zeleni gnoj).

I.

Vsi rastlinski deli, ki pridejo v prst, s časom zgnjijejo in dajejo tako hrano in snovi rastlinam, ki za njimi rastejo. Ta razkrojitev v prsti se pa toliko hitreje godi, kolikor bolj se rastlinski deli namešajo z živalskim gnojem ali z drugimi rečmi, ki hitro gnjijejo ali gnjilobo pospešujejo. Tako slama v gnoju prej strohni, kakor pa, če se sama podorje, mehka slama prej ko trda, ta zopet prej ko listje; trdi les pa potrebuje v to več let.

Iz tega tedaj vidimo, da se tudi brez živalskega gnoja hranivne snovi za naše rastline v zemljo spraviti zamorejo, da so njim gnoj. Hlevski gnoj tedaj ni druga, nego množina raznih rastlinskih ostankov v drobu živali zdrobljenih, namočenih in razkrojenih. Te zadnje tri lastnosti so poglavitni vzroki, da gnoj hitro svojo moč pokaže. —

Če tedaj travnato plan ali deteljšče, mesto da ga pokosimo in kot seno živini položimo, le podorjemo, tako smo te snovi prej pod zemljo in v prst spravili, kakor pa, če bi bile kot hrana živini služile. Sploh pa ta gnojitev ni tako močna in hitra, kakor s hlevskim gnojem. Kajti ukanil bi se, kdor bi mislil, da je tako pognojena zemlja na hranivnih snovih bogatejša postala. Od kod bi bile pa te tudi prišle?

S podoranjem zelene zemlje se le to povrača, kar se njej je prej vzelo. Res sicer je, da nekatere rastline svoje korenine globoko v tla poganjajo in od tod svojo hrano na-se potegujejo, katero potem v stebila, perje itd. napeljujejo. Če se toraj rastline z globokimi koreninami za zelen gnoj porabijo, postane zgornja prst njive bogatejša hranivnih snovi, pa le za to, kar se je globokejšim plastim njenim prej odtegnilo.

Od mnogih strani se trdi, da rastline svojo hrano tudi iz zraka jemljejo in tedaj z njo zemljo pri podoranju obogatijo. Vendar to le deloma velja. Rastlina živi res tudi o kislu in ogljeni kislini, ki sta v zraku. Ali ravno te hranivne snovi so v zraku v obilnosti najti in se toraj ne morejo k tistim hranivnim snovem prištevati, ktere mora kmetovalec svojim njivam povračati. K tem poslednjim pripadajo v prvi vrsti kalijeve soli, fosforova kislina, soliterjeva kislina in amonijak. In ravno izmed teh sta le zadnja dva, ki se tudi v zraku, pa le pičlo, nahajata. Vrh tega pa je dokazano, da se te snovi po listju rastlin ali celo ne ali pa le v prav mali meri sprejemajo.

Potem takem, kar je bilo dozdej povedano, bi se tedaj lahko mislilo, da zelen gnoj nima nobene vrednosti. Pa to ni tako. Zelen gnoj je za mnoge razmere velike vrednosti, kar bomo pozneje povedali.

Okusno sočivje.

Če v marsikterem vrtu rabarbara s krasnimi listi po zelenih tratah oči vrtnarjev in tudi drugih ljudi na se obrača, tako jih je gotovo le malo, ki vedó, da ta lepa rastlina tudi izvrstno prikuho podaja, ki je ravno tako nježna in okusna ko špargelj, kterege pa po mnogovrstni porabi daleč presega. —

Naj se že v putrovi omaki ali kot salata, naj se kot prikuha s cukrom in začimbo ali pa kot kompot na mizo postavlja, zmirom podaja ta rastlina jako prijetno jed.

Listi, dokler so še mladi in ne trdi, se potrgajo; vendar tako, da se grmič ne poškoduje; potem se listova širina med stebli in rebrovjem tako izvzame, da stebila in rebrovje samo ostane! Ta se potem po potrebi v daljše ali krajše dele razrežejo, lupijo, operejo in se z njimi sploh tako ravna, kakor z drugim sočivjem. Posebno nježna je salata iz njih, če se kakor endivija v male šopke povije in v klet položi.

Če se pa kdo boji, nasledka, kterege ima rabarbara v medicini, tako naj se le pomiri. Tisto moč ima rabarbara le v koreninah, pa ne v steblih. Gornji del rastline je te moči popolnoma prost. —

Rabarbara se iz semena zareja, trpi več let, če se po zimi z listjem ali trstjem pokriva. Najbolj nježna in tudi najizdatnejša sorta je tista, katero imenujejo „Angleško kraljico“. P. L.

Ne redite več živine, nego nje morete prav prerediti! Napačno je preveč živine rediti. To kaže sledeč račun! Mislimo si, da se je 100 centov sena 10 repom tako pokrmilo, da je ta živina pri svoji prejšni teži ostala. Tako se je seno jedino le za to potrošilo, da so se te živali preživele. Kmetovalec se je le razmerno pičle množine gnoja vrglo, druga pa nič. Če se pa število živine za polovico zniža in njej pokrmi ravno tista množina sena, toraj 100 centov v tistem času 5 živinčetom, tedaj bi 50 centov sena v to služilo, da se kaj pridela. Po tem načinu se dobi več in boljšega gnoja, vrh tega pa še nad 300 funtov mesa in loja. Tako krmo v višo vrednost spraviti tisti ne bode mogel, ki svojej živini ne more obilno pokladati.

Kako pa je še le tedaj, če se, kar se le predostikrat zgodi, živini le pusta in suha klaja brez moči in sočnosti poklada! Gotovo se bode pri taki klaji živina shujšala in mnogo na svoji prejšni teži zgubila, ker se mora uboga živina od lastnega že nabranega mesa in masti, ki jo ima v telesu, rediti. Tako živino rediti je napačno, ker je drago in nekoristno.

Toraj še enkrat kličemo: ne več živine rediti, nego se nje more tudi dobro in izdatno prerediti.